

Ö 1/06

Enligt 12 § revisorslagen (2001:883) får en auktoriserad eller godkänd revisor endast vara anställd hos ett revisionsföretag eller ett s.k. ägarbolag (se 11 § andra stycket). Om det finns särskilda skäl får Revisorsnämnden (RN) bevilja undantag från denna bestämmelse.

Ni har ansökt om att få ta anställning på deltid i ett bilhandelsföretag som bedriver verksamhet i W-regionen. Förutom handel med nya och begagnade bilar omfattar verksamheten en märkesverkstad med service och skadereparationer samt reservdelsförsäljning. År 2005 omsatte bolaget ca 84 mnkr. Resultatet uppgick till knappt 4 mnkr och antalet anställda uppgick i medeltal till 22 personer. Bolagets kundkrets består till huvuddelen av privatpersoner men det förekommer även försäljning av tjänstebilar samt transport- och servicebilar till företag. Sistnämnda kunder utgörs till största delen av mindre företag inom regionen.

Bolaget är ett helägt dotterbolag till ett annat aktiebolag som i sin tur till 65 procent ägs av Er sambos far. Resterande 35 procent ägs med hälften var av Er sambo och Er sambos bror. Er sambos far är ensam styrelseledamot och VD i dotterbolaget och tar även viss aktiv del i bilförsäljningen. I ledningsgruppen ingår förutom VD verkstads- och försäljningschefen. Er sambos mor är ekonomiansvarig och sköter den löpande rapporteringen. Er sambo har administrativa arbetsuppgifter men är för närvarande föräldraledig.

Er sambos föräldrar börjar närma sig pensionsåldern och frågan har nu uppkommit om Er sambo och Ni vill driva verksamheten vidare. För att se om detta kan vara intressant i framtiden har Ni nu erbjudits tillfällig anställning i företaget. Anställningen skulle vara under två år från den 1 september 2006 och omfatta 40 procent av en heltidstjänstgöring. Det är Era kunskaper som ekonom som efterfrågas och Era arbetsuppgifter skulle därför vara begränsade till ekonomisk och administrativ förvaltning, såsom exempelvis extern och intern rapportering. Resterande 60 procent av Er arbetstid kommer ni att fullgöra som anställd revisor hos X AB i W-stad. Ni varken har eller avser att åta Er några revisionsuppdrag i bolag som bedriver liknande verksamhet som bilhandelsföretaget.

RN gör följande bedömning.

Det s.k. anställningsförbudet för revisorer har gällt under lång tid. Den nuvarande bestämmelsen i 12 § revisorslagen (2001:883) kommenteras inte närmare i propositionen till denna lag¹. Som nämnts inledningsvis krävs särskilda skäl för att RN skall kunna bevilja undantag från anställningsförbudet. Förbudet syftar, i likhet med bestämmelsen i 25 § om förtroenderubbande sidoverksamhet, till att en revisor inte skall ägna sig åt verksamhet som kan medföra att förtroendet för hans eller hennes opartiskhet och självständighet kan ifrågasättas. Mot nu angiven bakgrund finns det enligt RN:s mening anledning att, vid bedömningen av vad som skall anses utgöra särskilda skäl enligt 12 §, beakta vad som i förarbetena uttalas om bestämmelsen i 25 §. Där sägs att denna bestämmelse är avsedd att vara något mer liberal än motsvarande bestämmelse i den tidigare gällande lagen (1995:528) om revisorer.² Detta talar för att det kan finnas skäl att även tillämpa anställningsförbudet något mindre restriktivt än tidigare. I propositionen sägs emellertid också att revisionens intressenter inte över huvud taget bör behöva räkna med att en revisor har sidouppdrag som kan gå ut över eller komma i konflikt med

¹ Prop. 2000/01:146.

² Prop. 2000/01:146 sid. 107.

revisionsuppdraget.³ Det är därför naturligt att som ett led i prövningen av vad som kan utgöra särskilda skäl enligt 12 § bedöma om den tänkta anställningen kan leda till situationer där revisorns oberoende kan ifrågasättas.

Ni har ansökt om att under två års tid få inneha en anställning på deltid i ett bilhandelsföretag som ägs och drivs av Er sambos familj. I hittillsvarande praxis har RN i regel beviljat undantag för revisorer som har ansökt om att få tjänstgöra på revisionsbyråer utomlands eller som lärare på deltid i olika sammanhang, t.ex. kurser i ekonomi på högskolenivå. För övrigt har RN tillämpat bestämmelsen restriktivt. RN anser dock att det förhållandet att en anställning avser ett företag med nära anknytning till revisorns familj i och för sig kan utgöra särskilda skäl för att tillåta anställningen. Detta gäller i synnerhet om revisorn kan visa att han eller hon har ett berättigat intresse av att genom anställningen förvalta sin eller familjens tillgångar.⁴

I Ert fall kan konstateras att bilhandelsföretagets verksamhet är av stor omfattning. Såväl denna verksamhet som Er revisionsverksamhet kommer att bedrivas i W-området och Er huvudarbetsgivare är landets största revisionsbyrå. Det av Er sökta undantaget skulle således innebära att Ni ägnar 40 procent av Er arbetstid åt en omfattande affärsverksamhet där det får anses uppenbart att kunderna också kan vara, eller ha nära kopplingar till, revisionsklienter till Er eller någon annan revisor på revisionsbyrån. Därmed skulle det i varje sådant fall uppstå ett hot mot Er eller någon annan revisors opartiskhet och självständighet.

Ni har anfört att Era arbetsuppgifter kommer att begränsas till ekonomisk och administrativ förvaltning såsom extern och intern rapportering. Redan detta innebär emellertid enligt RN:s mening att Ni skulle komma att befatta Er med viktiga delar av bolagets förvaltning. Ni har dessutom förklarat att en tänkbar utveckling på sikt är att Ni och Er sambo tar över driften av företaget. Det får i så fall antas att Ert engagemang och ansvar för bolagets angelägenheter kommer att öka avsevärt med tiden. Även om Ni inför ett eventuellt övertagande avser Er Ert godkännande som revisor och Era arbetsuppgifter inte skulle förändras fram till dess kvarstår det faktum att Ni under en tid av två år kommer att handha centrala delar av bolagets förvaltning.

Med hänsyn till det ovan anförda anser RN att Ni, oavsett Ert indirekta intresse i bilhandelsverksamheten, inte kan inneha den aktuella anställningen. RN finner således inte särskilda skäl för att bevilja det sökta undantaget från anställningsförbudet.

RN avslår Er begäran om undantag från bestämmelsen i 12 § revisorslagen (2001:883) om revisors anställning.

Ärendet har avgjorts av Revisorsnämnden. I beslutet har deltagit f.d. domaren i Europadomstolen Elisabeth Palm, ordförande, hovrättspresidenten Gunnel Wennberg, vice ordförande, skattedirektören Marie Carlsson, auktoriserade revisorn Leif Lundfors, utredningssekreteraren Jan-Erik Moreau, skattejuristen Kerstin Nyquist, universitetslektorn Catarina af Sandeberg, enhetschefen Bertil Sjöo samt godkände revisorn Maria Stålebrant. Vid ärendets slutliga handläggning har i övrigt närvarit direktören Peter Strömberg, chefsjuristen Per Eskilsson, revisionsdirektören Anders Holm samt avdelningsdirektören Fredrik Bengtsson som föredragit ärendet.

³ Prop. 2000/01:146 sid. 55.

⁴ Här kan nämnas att det i revisorslagens förarbeten ges uttryck för ett liknande synsätt när det beträffande frågan om vilken verksamhet som får bedrivas i ett revisionsföretag sägs att mindre kapital- och fastighetsförvaltning, med anknytning till revisionsverksamheten, får anses ha ett naturligt samband med revisionsverksamhet (se prop. 2000/01:146 sid. 76). Uttalandet visar att en revisors intresse av att förvalta sina tillgångar har tillmätts betydelse vid bedömningen av en oberoendefråga och RN anser att motsvarande synsätt bör kunna anläggas vid prövning av undantag från anställningsförbudet.